

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: SUNDOK
Sagsbeh.: DEPSIS
Koordineret med:
Sagsnr.: 1910053
Dok. nr.: 1049223

Dato: 04-12-2019
TALEPAPIR

Det talte ord gælder
[Sundheds- og ældreudvalget, Christiansborg den. 3. december kl. 14.30]

Samråd om flere sygeplejersker

Samrådsspørgsmål: ”*Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen, udover de i finanslovsforslaget afsatte midler, vil indfri Socialdemokratiets løfte om at ansætte 1.000 flere sygeplejersker på den korte bane, herunder konkretisere virkemidler*”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Martin Geertsen (V), Liselott Blixt (DF) og Per Larsen (KF).

[INDLEDNING]

Ja, tak for spørgsmålet.

Det er rigtigt, som spørgeren siger - det er jo endnu mere aktuelt, end man måske vidste, da man stillede spørgsmålet - al den stund, at nu er det en realitet, nu har vi finanslovsaftalen, så pengene er afsat. Og så kan vi gå i gang med den anden del af arbejdet, og det vil jeg koncentrere mig om her i min tale.

Fordi omdrejningspunktet er - og det er også det, jeg hører fra alle de andre partier - hvordan vi får flere sygeplejersker på vores sygehuse. Hvordan vi sikrer, at presset på vores personale lettes.

Jeg mener, det er helt tydeligt, når jeg følger den sundhedspolitiske debat, at der overalt er en dyb respekt for vores sygeplejersker – og også mange andre, også vores social- og sundhedsmedarbejdere – de yder en fantastisk indsats hver dag. På vores sygehuse, i plejesektoren, i almen praksis og andre dele af sektoren. Vi kan være meget stolte af de medarbejdere, og de kan være stolte af deres arbejde.

Det er også sådan – og det kan man bare tage ud på en afdeling for at opdage – der er for mange sygeplejersker, der oplever, at de løber alt for hurtigt. De fortjener bedre. De fortjener flere kollegaer.

Samtidig må man jo sige, at det først og sidst er patienterne, som har krav på at føle sig i trygge hænder, og møde et personale, der har den tid, der skal til.

Og jeg tror på, at de to ting hænger uløseligt sammen.

Og der er virkelig noget at rette op på. Det er ikke kun en følelse, eller noget man kan fornemme. Ser man på de tørre tal, så kan man se, at alene det sidste år ml. 2. kvartal 2018 og 2. kvartal 2019, under den tidligere regering, er der blevet ca. 300 færre sygeplejersker på sygehusene. Så det gik altså den stik modsatte vej – mens der kom flere patienter, blev der færre sygeplejersker.

Så hvordan vender vi den dårlige udvikling? Det kræver to ting: Det kræver flere penge, for der er ingen, der arbejder gratis, så der skal sættes penge af til løn. Og så det kræver det, at vi skaffer nogle flere sygeplejersker.

Vi afsætter pengene med denne finanslov. Og vi ser samtidig på, hvordan vi kan få flere sygeplejersker i en task force. Task forcen vender jeg tilbage til.

Lad mig lægge ud med pengene, med de økonomiske rammer.

Der er noget i omtalen af vores løfte om de 1.000 sygeplejersker, som undrer mig. Og det går faktisk igen i præmissen for samrådsspørgsmålet i dag.

Man kan få indtryk af, at regionernes økonomiske rammer ikke har nogen større betydning for antallet af sygeplejersker på landets sygehuse. Altså at pengene er lige meget.

Men det er jo ikke realiteten. Vi ved, at antallet af medarbejdere hænger uløseligt sammen med de økonomiske rammer. Sådan er det alle steder i samfundet, og selvfølgelig også hvad angår regionerne.

Ser man på faldet i antallet af sygeplejersker i løbet af det seneste år fra 2. kvartal 2018 til 2. kvartal 2019, så er det størst i Region Sjælland, hvor økonomien også var presset sidste år.

Selvfølgelig skal regionerne sikre en god økonomistyring og overholde de økonomiske rammer, som aftales med staten og den til en hver tid siddende regering.

Det var under den tidligere regering, og det viser jo bare, at de økonomiske rammer har betydning.

Og derfor var første skridt, efter vi overtog regeringsansvaret, at lave en økonomiaftale med regionerne, der løftede sundhedsområdet med knap 1½ mia. kr. i 2020. Det er et markant større løft end i de seneste fire års økonomiaftaler med Dansk Regioner.

Og næste skridt er, at vi med finanslovsaftalen sikrer én til én-finansiering af 1.000 flere sygeplejersker.

Konkret er der tale om et løft på 300 mio. kr. i 2020 og 600 mio. kr. årligt fra 2021, så der fra 2021 kan ansættes 1.000 flere sygeplejersker.

Og vi har i øvrigt også med finanslovsaftalen sikret 600 mio. kr. til psykiatrien.

Når jeg gør et stort nummer ud af, at regeringen har sikret de økonomiske rammer, så er det, fordi det betyder noget, det er hele fundamentet.

Det er ikke for at sige, at opgaven dermed er løst. For det ved jeg godt, at den ikke er.

Det skyldes jo, at der ikke er 1.000 ledige sygeplejersker, vi umiddelbart kan ansætte på landets sygehuse.

Ledigheden for sygeplejersker er under 1 pct., og der var 20 pct. forgæves rekrutteringer i juni 2019.

Så spørgsmålet er, hvordan kommer vi i mål med 1.000 ekstra sygeplejersker i 2021?

Selvfølgelig kan det lade sig gøre. Det skal kunne lade sig gøre. Det kræver en stor indsats, og den vil jeg koncentrere resten af min besvarelse omkring.

Regeringen har – som I ved – nedsat en task force for social- og sundhedsmedarbejdere. Task forcen skal bl.a. arbejde med, hvordan vi får flere sygeplejersker.

De veje som task forcen kan kigge på er flere uddannede, et mindsket frafald på uddannelserne, bedre fastholdelse og flere sygeplejersker op i tid.

Med hensyn til antal uddannede er der heldigvis rigtig mange, som gerne vil være sygeplejerske. Ansøgningerne stiger år for år. I 2009 var der godt 3.000, der startede på sygeplejerskeuddannelsen, mens der i 2018 var knap 3.800. Det svarer til en stigning på knap 25 pct. på et årti. Så der er altså en stor lyst til at blive sygeplejerske, hvilket er enormt positivt.

Der er også flere, som bliver færdiguddannet som sygeplejerske.

I 2009 var der godt 2.200, der blev færdiguddannet som sygeplejerske, mens der i 2018 var ca. 2.600. Det er en stigning på knap 400 ekstra nyuddannede sygeplejersker om året.

Samlet set tyder det på, at der med flere uddannede vil blive flere sygeplejersker i fremtiden.

Og dermed også, at man har mulighed for at ansætte flere, hvis man har pengene.

Så selvom ledigheden blandt sygeplejersker er meget lav og selvom der er mange forgæves rekrutteringer lige nu, så vil der være flere nye sygeplejersker at ansætte på sygehusene i de kommende år.

Regeringens næste skridt er at lave en forpligtende aftale med Danske Regioner – for de har naturligvis en væsentlig rolle som arbejdsgivere, når det gælder om at lette presset på vores personale.

Det er vigtigt, at regionerne tager opgaven på sig. Det er nu engang i regionerne – på sygehusene – at man finder nye løsninger, at man ansætter de flere sygeplejersker, giver mulighed for at flere kan gå op i tid, sikrer en god vagtplanlægning og så videre. Det er jo en del af deres arbejdsgiveransvar.

Finansministeren og jeg vil snart mødes med Danske Regioners formandskab for at få en aftale på plads, så vi kan få midlerne ud til sygehusene.

Jeg har selv været i dialog med de relevante parter, og

det er mit klare indtryk, at der er stor velvilje og interesse fra alle parter til at finde løsninger på, hvordan vi får flere social- og sundhedsmedarbejdere i ældreplejen og i det offentlige sundhedsvæsen.

Det blev bekræftet med dette års økonomiaftale med KL og Danske Regioner.

Dengang blev vi enige om at etablere en fælles task force om flere social- og sundhedsmedarbejdere. Task forcen skal bredt se på, hvordan vi bl.a. sikrer flere sygeplejersker og mere social- og sundhedspersonale.

Og hvilke konkrete virkemidler ser vi så på? I task forcen ses blandt andet på veje til, at flere får mulighed for at gå op i tid.

Hvis ca. 25 procent af alle deltidsansatte sygeplejersker på offentlige sygehuse går på fuld tid, vil det svare til ca. 1.000 ekstra fuldtidsbeskæftigede.

Målet er selvfølgelig ikke at tvinge sygeplejersker til at gå på fuld tid. Der kan være mange hensyn – ikke mindst familielivet – som gør, at nogen sygeplejersker vælger at være på deltid.

En undersøgelse, som Dansk Sygeplejeråd har foretaget, viser, at der er sygeplejersker, der gerne vil gå op i tid, hvis de får muligheden.

Så der er helt bestemt et potentiale her. Muligheder for at tilbyde fuld tid til dem, der vil.

Et andet element er at mindske frafaldet på sygeplejerskeuddannelsen.

Jeg kan også forstå, at der kan være et problem med at fastholde nyuddannede sygeplejersker på sygehusene.

Det kan – helt forståeligt – være en stor omvæltning at komme ud i sit første job som sygeplejerske og stå med det store ansvar selv.

Jeg har selv været på besøg på en medicinsk afdeling i Glostrup, hvor de nyuddannede blandt andet får en erfaren sygeplejerske tilknyttet som mentor i de første måneder. Sådan nogle ting er med til at fastholde personalet.

Og jeg ved – blandt andet fra min dialog med Dansk Sygeplejeråd – at man på flere afdelinger rundt omkring i landet arbejder meget målrettet med at understøtte, at nyuddannede får en god start. Og hvis de ikke gør det, så risikerer vi, at mange nyuddannede skifter job mange gange allerede det første år eller efter det første år ender med at

droppe ud af faget. Det er derfor virkelig afgørende, at sikre en god start. Horsens er et andet godt eksempel, der har gode erfaringer med det.

Og så ved vi, at der er et antal sygeplejersker, som ikke længere arbejder inden for faget, og som måske kunne have lyst til at vende tilbage.

Sideløbende med arbejdet i task forcen ser vi også på, om sygeplejersker kan varetage flere opgaver selvstændigt. Der vil være tale om opgaver, som de i dag udfører på delegation fra en læge, men som de fagligt forsvarligt kan udføre på egen hånd.

Det kan frigive tid til kerneopgaven, når sygeplejersken ikke skal vente på lægen – og kan samtidig være med til at gøre faget endnu mere fagligt spændende og attraktivt.

Der er en lang række potentialer der skal ses på. Og jeg mener, det er helt afgørende, at alle interessenterne på området bidrager til, at vi når i mål.

Derfor er det vores plan i regeringen at invitere til en politisk status på rekrutteringsudfordringer og arbejdet i task forcen, med Danske Regioner, KL og relevante interessenter på området.

Det her er en bunden opgave for os. Vi skal i mål med bedre arbejdsvilkår, mere tid til medarbejderne til glæde for patienterne.

Vi skal have brudt den negative spiral i vores sundhedsvæsen.

Pengene er nu afsat til de 1.000 sygeplejersker, så økonomien er på plads.

Sammen med KL og DR har vi endvidere igangsat en task force, der kan understøtte personaleledagsordenen, herunder målet om flere sygeplejersker.

Jeg oplever samtidig, at alle gerne vil bidrage til at løse den her udfordring – så jeg tror oprigtigt også på, at målet nås.

Tak for ordet.